

SAŽETAK PRESUDE VELIKOG VIJEĆA

J. K. I DRUGI PROTIV ŠVEDSKE OD 23. KOLOVOZA 2016. GODINE ZAHTJEV BR. 59166/12

Podnositelji će zbog pogoršanja sigurnosne situacije u Iraku biti izloženi opasnosti u slučaju deportacije u Irak

ČINJENICE

Zahtjev Sudu podnijelo je troje iračkih državljana i to J. K., njegova supruga i sin. J. K. je bio vlasnik tvrtke koja se bavila građevinskim i prijevoznim poslovima isključivo za američke klijente. Sjedište njegove tvrtke nalazilo se u američkoj vojnoj bazi u Iraku. Tijekom listopada 2004. godine, al-Qaeda je pokušala ubiti J. K.-a, a tijekom 2005. godine otela je njegovog brata te mu prijetila da će ga ubiti zbog J. K.-ove povezanosti s Amerikancima. Podnositeljev brat pušten je uz otkupninu nakon čega je pobjegao iz Iraka.

Podnositelj je sa suprugom i sinom pobjegao u Jordan, gdje je ostao sve do prosinca 2006. godine kada se vratio u Irak. Tada je al-Qaeda naručila njegovo ubojstvo, a počinitelja koji je pokušao izvršiti napad na podnositeljevu kuću uhitile su američke vojne snage. Počinitelj je otkrio imena šesnaest osoba čiji zadatak je bio pratiti podnositelje. Podnositelji su se zatim preselili u Siriju, al-Qaeda je uništila njihov dom u Iraku, a vrijednost dionica podnositeljeve tvrtke je pala.

U siječnju 2008. godine podnositelji su se vratili u Bagdad, a tijekom listopada 2008. godine, podnositeljeva kćer je ubijena prilikom pučnjave na njihov automobil. Al-Qaeda je nekoliko puta na tržištu dionica rušila vrijednost dionica podnositeljeve tvrtke. Podnositelji su ostali u Bagdadu, ali su se nekoliko puta morali seliti.

Dana 14. prosinca 2010. godine, podnositelj je u Švedskoj podnio zahtjev za azil i boravišnu dozvolu. Dana 25. kolovoza 2011. godine, podnositelj je podnio dodatni zahtjev, a isto su učinili i njegova supruga i sin dana 19. rujna 2011. godine. Migracijska agencija je dana 26. rujna 2011. godine intervjuirala sve podnositelje, s tim da su J. K. i njegova supruga imali dodatan intervju koji je trajao oko tri i pol sata. Podnositeljima je tijekom intervjuja omogućena pomoć savjetnika.

Dana 22. studenog 2011. godine, Migracijska agencija odbila je zahtjeve podnositelja navodeći da ne postoje razlozi za izdavanje obiteljske boravišne dozvole te je odredila njihovu deportaciju iz Švedske. Dana 23. travnja 2012. godine, Migracijski sud potvrdio je odluku Migracijske agencije. Podnositelji su zatim podnijeli žalbu Migracijskom žalbenom sudu koji je odlukom od dana 9. kolovoza 2012. godine odbio njihov zahtjev za razmatranje žalbe.

Dana 29. kolovoza 2012. godine, podnositelji su od Migracijske agencije zatražili ponovno ispitivanje njihovog slučaja. Ponovili su da je J. K. izložen prijetnjama al-Qaede zbog svoje političke aktivnosti. U prilog ovog navoda, dostavili su tri video zapisa iz kojih su vidljivi njegovi politički stavovi. Dana 26. rujna 2012. godine, Migracijska agencija odbila je podnositeljeve zahtjeve. Podnositelji nisu naknadno podnosili žalbu protiv te odluke.

PRIGOVORI

Podnositelji su zahtjev Sudu podnijeli ističući kako će njihova deportacija u Irak uzrokovati povredu prava na čl. 3. Konvencije. Dana 18. rujna 2012. godine, Sud je sukladno Pravilu 39. izdao privremenu mjeru kojom je zatražio odgodu njihove deportacije u Irak do završetka postupka pred Sudom.

Dana 4. lipnja 2015. godine, Sud je donio presudu kojom je utvrdio da deportacija podnositelja u Irak neće dovesti do povrede čl. 3. Konvencije. Podnositelji su zatim podnijeli zahtjev za podnošenje predmeta Velikom vijeću.

OCJENA VELIKOG VIJEĆA

S obzirom na to da podnositelji još uvijek nisu deportirani, Veliko vijeće je u svjetlu postojeće situacije u Iraku ispitivalo hoće li podnositelji u slučaju povratka biti izloženi progону.

Sud je primijetio kako su tijekom 2011. i 2012. godine, Migracijska agencija i Migracijski sud ustanovili da sigurnosna situacija u Iraku ne zahtjeva opću međunarodnu zaštitu tražitelja azila. Pozivajući se na izvješće Ureda za migraciju Ujedinjene Kraljevine (*United Kingdom Home Office*), norveškog Centra za podatke o podrijetlu (*Norwegian Country of Origin Information Centre*) te na najnovije podatke prikupljene od Migracijske agencije, švedska Vlada je istaknula da stupanj nasilja u Bagdadu ne ukazuje na postojanje opasnosti koja bi pojedince izložila postupanju suprotnom od onog koje jamči čl. 3. Konvencije. Podnositelji su tvrdili da se sigurnosna situacija u Iraku pogoršava.

Uzimajući u obzir da opća sigurnosna situacija u Iraku ne sprječava vraćanje podnositelja u tu državu, Veliko vijeće je trebalo ispitati ukazuju li osobne okolnosti podnositelja na to da bi u slučaju deportacije on i njegova obitelji bili izloženi stvarnoj opasnosti od postupanja koje je suprotno čl. 3. Konvencije.

Veliko vijeće je prvenstveno utvrdilo da je nekoliko članova podnositeljeve obitelji bilo izloženo prijetnjama zbog podnositeljeve političke aktivnosti. Veliko vijeće je nadalje utvrdilo kako je tijekom događaja od 2004. do 2010. godine kako su ih iznijeli podnositelji bio dosljedan, uvjerljiv i u skladu s podacima o situaciji u Iraku koji su prikupljeni od pouzdanih izvora. Budući da su podnositelji bili izloženi zlostavljanju od strane al-Qaede, Veliko vijeće je ocijenilo da će podnositelji u slučaju deportacije u Irak biti izloženi opasnosti od nedržavnih aktera.

Prema izvješćima pouzdanih izvora, osobe koje su po završetku rata surađivale s okupatorskim snagama u Iraku i dalje su bile meta napada al-Qaede i drugih grupa. Prema izvješću Ureda za migraciju Ujedinjene Kraljevine iz 2009. godine civili koji su radili za multinacionalne snage u Iraku nalaze se u opasnosti od nedržavnih aktera poput al-Qaede. Slično tome, izvješće tog istog Ureda iz 2014. godine ukazuje da su osobe, za koje se smatralo da surađuju ili su surađivale s postojećom iračkom Vladom i njezinim institucijama, bivšim američkim ili multinacionalnim snagama ili inozemnim kompanijama, izložene opasnosti od progona u Iraku. J. K. je bio dio grupe koju se sustavno pratilo zbog povezanosti s američkim vojnim snagama te je utvrđeno da je do 2008. godine bio podvrgnut zlostavljanju. Podnositeljeva suradnja s američkim snagama bila je značajna i zbog toga što se sjedište njegove tvrtke nalazilo unutar američke vojne baze. Nema dokaza da su prijetnje al-Qaede prestale nakon što je podnositelj prekinuo poslovnu suradnju s američkim snagama. S obzirom na specifične okolnosti ovog predmeta, Veliko vijeće je utvrdilo da bi podnositelj

zajedno sa svojom obitelji bio izložen opasnosti kontinuiranog progona od nedržavnih aktera u slučaju povratka u Irak.

Posljednji pouzdani izvori koji se bave međunarodnom zaštitom ljudskih prava ukazuju na manjkavost iračkog sigurnosnog i pravnog sustava. Iako sustav i dalje funkcionira, nedostaci su se povećali od 2010. godine. Široka rasprostranjenost korupcije dovela je do pogoršanja zaštite ljudskih prava, a sigurnosne snage poduzimaju minimalne napore u borbi protiv nasilja. Očigledno je da se situacija u Iraku znatno pogoršala od 2011. godine kada su Migracijska agencija i Migracijski sud ispitivali zahtjeve podnositelja i kada su iračke snage mogle i bile voljne pružiti zaštitu onima kojima je to trebalo. U prilog pogoršanoj sigurnosnoj situaciji u Iraku koja je dovela do porasta terorističkih napada od strane ISIS-a, veliki dio iračkog teritorija više se ne nalazi pod kontrolom iračke Vlade.

U svjetlu složene i promjenjive sigurnosne situacije u Iraku, Veliko vijeće je ustanovilo kako je smanjena mogućnost zaštite iračkih građana od strane nadležnih državnih tijela. Iako se postojeća razina zaštite i dalje može smatrati zadovoljavajućom za većinu iračkog stanovništva, isto ne vrijedi i za pojedince koji su meta napada terorističkih grupa. Veliko vijeće je stoga zauzelo stav da iračke vlasti neće biti u mogućnosti pružiti podnositelju i njegovoj obitelji učinkovitu zaštitu od napada al-Qaede ili druge slične grupe. Podnositeljeva osobna situacija i smanjena mogućnost dobivanja zaštite od države, ukazuju na opasnost od zlostavljanja u slučaju deportacije podnositelja u Irak, te bi provedba deportacijskog naloga dovela do povrede čl. 3. Konvencije.

PRAVIČNA NAKNADA

Utvrđenje povrede čl. 3. Konvencije samo po sebi predstavlja dovoljnu pravičnu naknadu u odnosu na nematerijalnu štetu.

10.000,00 EUR na ime troškova postupka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.